

SXEDIO.91H

11.6.1940: Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΑΙΡΝΕΙ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑΣ, ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΨΩΜΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΜΙΞΗ ΚΡΙΘΑΡΕΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΤΑΡΕΝΙΟΥ ΑΛΕΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΝΟΜΗ ΒΕΝΖΙΝΗΣ ΜΕ ΔΕΛΤΙΟ

Ενώ τα σύννεφα του πολέμου πύκνωναν ο Μπάττερσιλλ ενέτεινε τα μέτρα και ενώ οι προβλέψεις για είσοδο της Ιταλίας στον πόλεμο έγιναν πιο σαφείς ο Κυβερνήτης κήρυξε ορισμένες περιοχές σαν απαγορευμένες (αεροδρόμια και στρατώνες) και εκκαθάρισε τη νήσο από τους ξένους υπηκόους που είχαν σχέση με τη Γερμανία και την Ιταλία.

Όλοι οι ξένοι συνελήφθησαν και μεταφέρθηκαν στις φυλακές (25.5. και 4.6.1940) ενώ παράλληλα τοποθέτησε φρουρούς στα διάφορα κυβερνητικά κτίρια για να αποτρέψει σαμποτάζ ή κατασκοπία.

Όταν η Ιταλία του Μπενίτο Μουσολίνι μπήκε στον πόλεμο στο πρώτο δεκαήμερο του Ιουνίου του 1940 δίπλα στο Χίτλερ ο κίνδυνος για την Κύπρο έγινε ακόμα μεγαλύτερος και ο Μπάττερσιλλ απαγόρευσε τη χρήση ραδιοφώνων στα καφενεία και άλλους χώρους χωρίς άδεια για να αποφευχθεί η μετάδοση της προπαγάνδας, συνέλαβε όλους τους ιταλούς υπηκόους και κατέστησε υποχρεωτικά το σβήσιμο των φώτων τις νύκτες.

Παράλληλα για να εξοικονομήσει προμήθειες διέταξε την ανάμιξη διαφόρων προϊόντων με άλλα ώστε να μη αντιμετωπίσει ο τόπος πρόβλημα προμηθειών (κατασκευή ψωμιού με ανάμιξη κριθαρένιου και σιταρένιου αλεύρου) και έθεσε όλα τα προϊόντα υπό έλεγχο, ώστε να αποφεύγεται κερδοσκοπία και αυξήσεις των τιμών με τον πανικό της συγκέντρωσης τροφίμων που είχε καταλάβει τον κόσμο.

Για τις ενέργειες του ο Κυβερνήτης μίλησε στο Συμβουλευτικό Συμβούλιο που συγκάλεσε στις 11 Ιουνίου 1940:

"Εντιμα Μέλη,

Όταν άρχισε ο πόλεμος με τη Γερμανία

συγκάλεσα αμέσως συνεδρία του Συμβουλευτικού Σώματος για να πληροφορήσω τα μέλη του για την κατάσταση όσον αφορά την Κύπρο. Και τώρα οπότε η Ιταλία εισήλθε στον πόλεμο εναντίον μας, συγκάλεσα συνεδρία για να σας κρατήσω ενήμερους για το τι έγινε και για το τί γίνεται στην Κύπρο προς αντιμετώπιση της έκτακτης αυτής κατάστασης.

Θα αντιληφθείτε ότι μπορώ να κοινοποιήσω προς εσάς και το λαό της Κύπρου μόνο λεπτομέρειες τέτοιες, οι οποίες δεν έχουν αξία για να τον εχθρό και οι οποίες δεν μπορούν κατ' ουδένα τρόπο να θέσουν σε κίνδυνο τα αμυντικά μας μέσα. Κατά τη διάρκεια των λίγων τελευταίων εβδομάδων, η Κυβέρνηση ήταν εξ ολοκλήρου απασχολημένη σε εργασία που αποσκοπούσε στην αντιμετώπιση της νέας κατάστασης, η οποία φαινόταν εξελισσόμενη. Η κατάσταση αυτή έχει ήδη εξελιχθεί πλήρως.

Η οργάνωση της Αμυνας μας βελτιώθηκε σημαντικά. Υπήκοοι του εχθρού τέθηκαν υπό περιορισμό έγινε εγγραφή ειδικών χωροφυλάκων, έγιναν ασκήσεις αεράμυνας και κατάσβεσης φώτων, εκδόθηκαν νέοι Κανονισμοί Αμυνας, κηρύχθηκαν απαγορευμένες περιοχές και η εχθρική ραδιοφωνική προπαγάνδα τέθηκε υπό έλεγχο.

Περαιτέρω μέτρα λήφθηκαν και λαμβάνονται ενόψει της υφιστάμενης κατάστασης. Η σβέση των φώτων επιβλήθηκε για όλες τις νύκτες καθ' όλη τη νήσο. Η αγορά βενζίνης με δελτία θα τεθεί σε εφαρμογή το ταχύτερο. Θα επιβληθεί ο περιορισμός της πώλησης ζάχαρης και εδώδιμων λαδιών κατ' αναλογία 50 δραμιών για κάθε πρόσωπο.

Ολοι οι αρτοποιοί θα εγγραφούν και θα εκδοθεί διάταγμα που θα καθιστά υποχρεωτική την πρόσμιξη μιας αναλογίας κριθής με το σιταρένιο αλεύρι σε κάθε ψωμί. Αρχισε η καταγραφή των αποθεμάτων ζάχαρης, καφέ, λαδιού και συμπυκνωμένου γάλακτος τα οποία βρίσκονται στην κατοχή των εμπόρων χονδρικής πώλησης. Η εγγραφή των εμπόρων και λειανοπωλών άρχισε και θα διενεργηθεί κατάλληλα η εγγραφή των οικοδεσποτών για να αγοράζουν από ορισμένους

λειανοπώλες ορισμένα εισαγόμενα είδη τροφίμων. Γίνονται διευθετήσεις προς επιτόπια παραγωγή σταφιδίνης.

Όσον αφορά τις προμήθειες τροφίμων γενικά έχουμε σχηματίσει καλά αποθέματα των απαραίτητων τροφίμων. Μικρή έλλειψη θα σημειωθεί πιθανόν ζάχαρης, απαραίτητων λαδιών, καφέ και συμπυκνωμένου γάλακτος και η πώληση τους θα ρυθμισθεί με δελτία. Οποιαδήποτε απόπειρα σωσώρευσης ή κερδοσκοπίας, θα παταχθεί αμέσως, δεν προβλέπω ότι θα παραστεί ανάγκη, τουλάχιστον επί του παρόντος, να περιορισθεί η προμήθεια οποιωνδήποτε άλλων τροφίμων εκτός των αναφερθέντων, θα υποχρεωθούμε να διατηρήσουμε τις προμήθειες μας σίτου, χρησιμοποιώντας μια αναλογία κοινού αλεύρου, στο ψωμί μας. Τούτο δεν αποτελεί ταλαπωρίαν. Ως γεγονός αποτελεί συνήθεια στην Κύπρο μεταξύ πολλού κόσμου. Οι προμήθειες μας κριθής είναι εξαίρετες, του δε σιταριού είναι τουλάχιστον κανονικές. Αλλά όπως γνωρίζετε συνήθως εισάγουμε **15.000** τόνους σιταριού κάθε χρόνο και για ν' αποφύγουμε την ανάγκη της εισαγωγής αυτής, θα χρησιμοποιήσουμε το κριθάρι στο ψωμί μας. Έτσι η προμήθεια μας σε ψωμί σε άφθονη ποσότητα και καλή ποιότητα είναι εξασφαλισμένη.

Υπάρχουν μεγάλες ποσότητες φρέσκων λαχανικών (και παρότρυνα ιδιαίτερα μεγαλύτερη επιτόπια κατανάλωση πατατών) φρούτων, αυγού, πουλερικών, βωδιού και προβείου, κρέατος και τυριού, οι οποίες δεν είναι πλέον ή επαρκείς για όλο τον πληθυσμό στην Κύπρο για πολλούς μήνες έστω και εάν προς το παρόν δεν λαμβάνουμε προμήθειες από το εξωτερικό. Και τούτο πιθανόν να συμβαίνει για κάποιο χρόνο. Η συνέχιση του εισαγωγικού και εξαγωγικού μας εμπορίου εξαρτάται από την ύπαρξη διαθεσίμων πλοίων. Κατά πόσον θα υπάρξουν διαθέσιμα πλοία φαίνεται αμφίβολο τουλάχιστον επί του παρόντος και αναπόφευκτα, θα προκύψει σημαντική εξάρτηση του εμπορίου μας. Η εξάρθρωση αυτή του εμπορίου θα έχει αντίκτυπο σε όλα στην Κύπρο και εάν το απαιτήσει η

περίσταση προτίθεμαι να σας συμβουλευθώ σε ορισμένα μέτρα που αποσκοπούν να μειώσουν εφόσο το επιτρέπουν οι πόροι μας, οποιεσδήποτε δυσχέρειες οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν από την κατάσταση αυτή.

Η Κυβέρνηση αυτή θα εξακολουθήσει να κάμνει κάθε τι το δυνατό προς παροχή βοήθειας στους εμπόρους και τους ασχολούμενος στην γεωργία κατά τους δύσκολους αυτούς, καιρούς. Η Κυβέρνηση της νήσου από κοινού με άλλες αποικιακές κυβερνήσεις παρακλήθηκε πρόσφατα να διαγράψει μια πολιτική εισαγωγών και εξαγωγών που αποσκοπεί να βοηθήσει το Ηνωμένο Βασίλειο. Στο μέλλον δυνατό να μην είναι δυνατή η προμήθεια εμπορευμάτων από το Ηνωμένο Βασίλειο, όλος δε ο διαθέσιμος χώρος σε πλοία, ν' απαιτείται για πολεμικούς σκοπούς.

Μεταξύ άλλων μέτρων που λήφθηκαν προς τον σκοπόν αυτό είναι η απαγόρευση της εισαγωγής κάθε είδους τροφίμων από το Ηνωμένο Βασίλειο, εκτός έπειτα από άδεια, η οποία θα χορηγείται με μεγάλη φειδώ από την Αρμόδια Αρχή και μόνο όταν πεισθεί ότι τα εμπορεύματα είναι απόλυτα απαραίτητα για τη νήσο.

Εμείς στην Κύπρο βρισκόμαστε τώρα μέσα σε μια πιθανή πολεμική ζώνη και είμαστε εκτεθειμένοι σε επιθέσεις από τον εχθρό. Αναφέρομαι σε μια μορφή επίθεσης, συγκεκριμένα το σαμποτάζ και στη δράση της Πέμπτης Φάλαγγας.

Οφείλουμε να θυμούμαστε ότι ο εχθρός προσπαθεί να καταστρέψει με σαμποτάζ το θάρρος και το ηθικό του λαού, ακριβώς όπως καταστρέφει με σαμποτάζ ένα υλικό πράγμα, όπως οι αποθήκες πετρελαίου. Και η ηθική καταστροφή είναι συχνά πλέον επικίνδυνη για το Κράτος παρά η υλική ζημιά.

Ετσι εκείνοι οι οποίοι συμπαθούν τον εχθρό δυνατόν να αποπειραθούν να καταστρέψουν το ηθικό του λαού με τη διασπορά φημών και ψευδών και με τη διάδοση προπαγάνδας που αποσκοπεί να εμπεύσει την ήττοπάθεια. Η διάδοση τέτοιων ειδήσεων αποτελεί εξίσου αξιόποινη πράξη κατά τον Κυπριακό Νόμο ως

είναι η καταστροφή μιας γέφυρας ή μιας αποθήκης βενζίνης,

Ο νομιμόφρων λαός της Κύπρου μπορεί να βοηθήσει πολύ προς καταπολέμηση των μηχανευμάτων αυτών του εχθρού. Ας αρνείται διαρρήδην να πιστεύει σε φήμες, μυθεύματα, ψεύδη και αφηγήσεις οι οποίες δυνατό να διαδίδονται και ας πληροφορηθεί αμέσως τον πλησιέστερο αστυνομικό σταθμό ή τον Μουκτάρη όσες φορές οποιοσδήποτε τέτοιες αφηγήσεις. Παρόμοια όσες φορές οι πολίτες δουν εχθρικό αεροπλάνο ή ύποπτους πρέπει να αναφέρουν αυτό αμέσως στην αστυνομία ή τον Μουκτάρη. Ζητώ με εμπιστοσύνη τη συνεργασία του κάθε ενός για την πάταξη ενδεχόμενων τέτοιων ενεργειών από πράκτορες του εχθρού.

Έχει εγκαινιασθεί πληρέστερη υπηρεσία ειδήσεων, οι οποίες θα παρέχονται μέσω του εγχώριου τύπου. Κάθε προσπάθεια καταβαλλεται προς μετάδοση ακριβών και αυθεντικών γεγονότων όσο το δυνατό γρήγορα, σε ολόκληρη τη νήσο.

Όταν κατά τη έκρηξη του πολέμου μίλησα προς το Συμβούλιο αυτό, είπα, ότι υπολόγιζα με εμπιστοσύνη στην υποστήριξη και τη συνεργασία του Κυπριακού λαού. Η εμπιστοσύνη μου δεν διαψεύσθηκε και έχω τη βεβαιότητα ότι δεν θα διαψευσθεί και στο μέλλον. Κατά τους εννέα μήνες, όμως, που διέρρευσαν, αποκαλύφθηκε ότι υπάρχουν μεταξύ μας μερικά παραπλανημένα πρόσωπα, τα οποία είτε από άγνοια, είτε από κακεντρέχεια, έχασαν την πίστη τους, εάν ποτέ την είχαν, στην υπόθεση των συμμάχων και τα οποία προσπαθούν να εκμεταλλευθούν την παρούσα κρίση προς δικό τους όφελος.

Τα πρόσωπα αυτά, των οποίων ο αριθμός πιστεύω ότι είναι μικρός είναι προδότες της κοινής μας υπόθεσης. Ελάχιστα σκέπτονται ποια θα είναι η κατάσταση τους υπό ένα εχθρικό καθεστώς. Για τους προδότες δεν μπορεί να υπάρξει έλεος. Η Κυβέρνηση αυτή είναι οπλισμένη με εξουσίες σημαντικές και επαρκείς για να χειρισθεί τα τέτοια πρόσωπα και θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα εναντίον τους γρήγορα και

να εξασκήσει όλες τις εξουσίες της. Δεν είναι τώρα καιρός προς παροχή νέων προειδοποιήσεων. Ραγδαία μέτρα στη βάση των Κανονισμών Αμυνας θα ληφθούν εναντίον των τέτοιων προσώπων.

Περισσότερο θα ήτο να αρνηθούμε ότι η παρούσα κρίση είναι σοβαρότερη από όλες τις κρίσεις υπό τις οποίες έζησε οποιοσδήποτε από μας. Και θα ήταν χονδροειδής παραπλάνηση ή μείωση της μεγάλης σοβαρότητας της κατάστασης και να ετοιμασθεί να υπομείνει και να υποστεί θυσίες. Η πεποίθησή μου στην τελική νίκη είναι ακλόνητη. Θα επικρατήσουμε στο τέλος, γνωρίζω, ότι η Κύπρος θα υπομείνει με καρτερία και γαλήνη, οτιδήποτε και αν μας επιφυλάσσει το μέλλον και οτιδήποτε ενδεχεται να συμβεί".

Σε απάντηση ο Σερ Παναγιώτης Κακογιάννης, είπε, τα εξής:

"Ευχαριστούμε την εξοχότητα σας για την ομιλία της, Όπως είπα, λίγο μετά την έκρηξη του πολέμου με τη Γερμανία, η Κύπρος είναι ένα αδιάσπαστο τμήμα της Βρετανικής Αυτοκρατορίας και είναι πάντοτε νομιμόφρων και έτοιμη να βοηθήσει την Κυβέρνηση της Αυτού Μεγαλειότητας στην επιτυχή διεξαγωγή του πολέμου.

Η είσοδος της Ιταλίας στον πόλεμο αυτό πραγματικά αναμενόταν και δεν προκάλεσαν έκπληξη ή κλονισμό στο πνεύμα των κατοίκων της Αποικίας αυτής. Αντίθετα διαβεβαιώ την εξοχότητα Σας, ότι ενίσχυσε το θάρρος, την αποφασιστικότητα και την ευτολμία του λαού της Κύπρου, όπως βοηθήσει με κάθε μέσο. Όχι μόνο λαμβάνοντας άλλα καθιστώντας αποτελεσματικά οποιαδήποτε μέτρα απαγορευμένα υπό τις σημερινές περιστάσεις. Τρέφουμε πεποίθηση όσον αφορά την έκβαση του πολέμου αυτού, η οποία δεν μπορεί να είναι άλλη παρά νίκη των Συμμάχων".

Τα όσα είπε ο Σερ Παναγιώτης Κακογιάννης Προσυπέγραψε και ο Μουνίρ Βέης.